

Το άρθρο & τα είδη του

- Ⓢ Το **άρθρο** είναι κείμενο που δημοσιεύεται σε εφημερίδα, σε περιοδικό ή στον ηλεκτρονικό τύπο και στο οποίο αναπτύσσονται θέματα γενικού ενδιαφέροντος που αφορούν ή αφορμώνται από την επικαιρότητα. Εμπεριέχει **είδηση** και (τις περισσότερες φορές) **σχόλια**.
- Ⓢ Διακρίνονται δύο βασικά είδη-τύποι άρθρων:
 - α) Το καθαρά **ενημερωτικό-πληροφοριακό άρθρο**, στο οποίο ο γράφων έχει ως πρόθεση να ενημερώσει-πληροφορήσει το αναγνωστικό κοινό για ένα γεγονός της επικαιρότητας. Η πρόθεσή του και, επομένως, η σκοπιά-οπτική γωνία είναι αντικειμενική.
 - β) Το **άρθρο γνώμης**, στο οποίο ο γράφων σχολιάζει ένα γεγονός της επικαιρότητας, με βασικό στόχο να προβληματίσει ή/και να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη. Επομένως σ' αυτό η είδηση αξιοποιείται ως αφορμή και καταγράφονται κυρίως σχόλια, με τη μορφή σκέψεων, λογικών συμπερασμών, αναλύσεων κλπ Η πρόθεσή του και, επομένως, η σκοπιά-οπτική γωνία είναι υποκειμενική. Στο άρθρο γνώμης εντάσσεται και η επιφυλλίδα (βλ. παρακάτω).

Τα βασικά γνωρίσματα περιεχομένου, δομής και έκφρασης-ύφους του άρθρου γνώμης:

- ▶ Εξωτερικά γνωρίσματα: τίτλος (ενδεχομένως υπότιτλος ή και τίτλοι ενοτήτων).
- ▶ Πρόλογος/εισαγωγική παράγραφος: Έχει επικαιρικό χαρακτήρα, δηλαδή εντάσσει το θέμα, το οποίο αναπτύσσεται, στην επικαιρότητα.

Όταν γράφουμε ένα άρθρο στο Θέμα Δ: Ξεκινάμε κάνοντας μια σύντομη (όχι εκτενή-αναλυτική) αναφορά σε ένα γεγονός, το οποίο αποτέλεσε για μας την αφορμή-αφετηρία του προβληματισμού μας (συχνά υπάρχει στην εκφώνηση). Στη συνέχεια της παραγράφου αναγόμεστε από το ειδικό στο γενικό (παραγωγική μέθοδος) και θέτουμε το πρόβλημα-φαινόμενο, το οποίο στη συνέχεια θα μας απασχολήσει, όπως έχει διατυπωθεί στο θέμα και περιέχεται στα ζητούμενα.

- ▶ Επίλογος/ επιλογική παράγραφος: Συνήθως διατύπωση γενικού-τελικού συμπεράσματος.

Όταν γράφουμε ένα άρθρο στο Θέμα Δ: Όχι ανακεφαλαίωση-επανάληψη όσων έχουμε εκθέσει παραπάνω. Διατυπώνουμε ένα

τελικό-γενικό συμπέρασμα που συμπυκνώνει τη θέση μας και προβληματίζει τον αναγνώστη.

- ▶ Σκοπός: η πληροφόρηση και ο προβληματισμός του αναγνώστη (το άρθρο γνώμης κινείται στο χώρο της ερμηνευτικής δημοσιογραφίας).
- ▶ Υλικό τεκμηρίωσης: Επίκληση στη λογική, επιχειρήματα και τεκμήρια (χωρίς να αποκλείονται άλλοι τρόποι και μέσα).

Όταν γράφουμε ένα άρθρο στο Θέμα Δ: Φροντίζουμε ώστε οι συλλογισμοί μας να αναπτύσσονται όχι θεωρητικά και αφηρημένα αλλά στηριγμένοι σε παραδείγματα και γεγονότα (τεκμήρια).

- ▶ Ύφος: Απλό, άμεσο και οικείο, συχνά τυπικό.

Όταν γράφουμε ένα άρθρο στο Θέμα Δ: Το ύφος του κειμένου μας φροντίζουμε να είναι απλό, αλλά όχι απλοϊκό, ώστε να γίνεται κατανοητό από το ευρύ αναγνωστικό κοινό (→ σχετικά μικρές και όχι πολύ σύνθετες περιόδους, αποφυγή ειδικού ή λόγιου λεξιλογίου).

- ▶ Κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας (κυριολεξία, αποφυγή λογοτεχνικών σχημάτων λόγου και ποιητικής γλώσσας).
- ▶ Ρηματικά πρόσωπα: Επικρατεί η τριτοπρόσωπη διατύπωση που προσδίδει αντικειμενικότητα.

Όταν γράφουμε ένα άρθρο στο Θέμα Δ: Όταν το άρθρο προορίζεται για τη σχολική εφημερίδα ή το σχολικό περιοδικό, τότε το ύφος του πρέπει να είναι σχετικά οικείο (χωρίς, βέβαια, να αποκτά τα χαρακτηριστικά της καθημερινής ομιλίας-του προφορικού λόγου). Έτσι, μπορούμε να χρησιμοποιούμε σε κάποια σημεία το α' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο (π.χ. θεωρώ, πιστεύω ότι..., εμείς οι μαθητές/οι νέοι αμφισβητούμε..., θεωρώ απαραίτητο να εκφράσω τον προβληματισμό μου/την ανησυχία μου..., στόχος μας να ευαισθητοποιήσουμε και να ευαισθητοποιηθούμε..., μας προκαλεί μεγάλη ανησυχία...) ή, ακόμη, και το β' πληθυντικό σε κάποιες περιπτώσεις (π.χ. εσείς οι καθηγητές μας...).

Διαφορές άρθρου & επιφυλλίδας

- ☑ Το **άρθρο** είναι δημοσίευμα σε εφημερίδα ή περιοδικό που πραγματεύεται ένα ειδικό, επίκαιρο θέμα γενικού ενδιαφέροντος, ενώ η **επιφυλλίδα** είναι ένα είδος σύντομου άρθρου (δοκιμιακού χαρακτήρα) που αναφέρεται σε διάφορα θέματα φιλολογικά, επιστημονικά, κοινωνικά, καλλιτεχνικά, πολιτικά κλπ και γράφεται από πρόσωπο ειδικό στο θέμα.

Βασικά στοιχεία που βοηθούν στη διάκριση:

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ: επίκαιρα γενικού ενδιαφέροντος αλλά ποικίλου περιεχομένου (οικονομικού, πολιτικού, κοινωνικού) με τα οποία οι δημοσιογράφοι αναλύουν και σχολιάζουν τις κυριότερες ειδήσεις.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑΣ: διάφορα θέματα φιλολογικά, επιστημονικά, κοινωνικά, καλλιτεχνικά, πολιτικά κ.λπ. Ο επιφυλλιδογράφος αφορμάται από ένα επίκαιρο θέμα, αλλά δεν μένει προσκολλημένος στο επίκαιρο· προχωρεί σε παρατηρήσεις και σκέψεις διαχρονικού χαρακτήρα και γενικότερου ενδιαφέροντος.

ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

- ▶ Το άρθρο γράφεται από δημοσιογράφο. Αντίθετα η επιφυλλίδα γράφεται από πρόσωπο ειδικό στο θέμα(επιστήμονες, συγγραφείς, καλλιτέχνες κ.λπ.) Εξαίρεση αποτελούν τα καθαρά επιστημονικά άρθρα που δημοσιεύονται σε ειδικά έγκριτα περιοδικά, τα οποία γράφονται από ειδικούς επιστήμονες και έχουν περισσότερα τα γνωρίσματα του επιστημονικού λόγου.
- ▶ Το άρθρο κινείται στο χώρο της ερμηνευτικής δημοσιογραφίας και για το λόγο αυτό επικρατεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Αντίθετα στις περισσότερες επιφυλλίδες συνυπάρχουν η αναφορική και η ποιητική λειτουργία της γλώσσας.
- ▶ Το άρθρο, συνήθως, έχει σοβαρό και επίσημο ύφος, ενώ στην επιφυλλίδα εύκολα διακρίνουμε το προσωπικό και οικείο τόνο του συγγραφέα.

Το χρονογράφημα

- ▶ Είναι είδος έντεχνου πεζού λόγου με λογοτεχνική συχνά χροιά, το οποίο δημοσιεύεται σε εφημερίδες και σε περιοδικά.
- ▶ Κατά πάγια συνήθεια, είναι ένα σύντομο και ευχάριστο-ανάλαφο κείμενο, που καλύπτει συγκεκριμένη στήλη στην εφημερίδα ή στο περιοδικό.
- Πρόθεσή του είναι να σχολιάσει την επικαιρότητα της κοινωνικής, της πολιτιστικής, της πολιτικής κτλ. ζωής. Τα θέματά του τα αντλεί

ο χρονογράφος από την επικαιρότητα, την οποία και σχολιάζει. Κινείται δηλαδή σε κάθε κατεύθυνση και αγκαλιάζει κάθε μορφή ζωής που παρουσιάζει ευρύτερο ενδιαφέρον.

- ☑ Πρόθεση-σκοπός του χρονογράφου είναι να «ωφελήσει» την κοινωνική ομάδα στην οποία απευθύνεται: να υποδείξει, να συμβουλέψει, να διδάξει, να διαπαιδαγωγήσει ενδεχομένως, να συμβάλει στη διάπλαση της κοινωνίας - και όλα αυτά επιδιώκει να τα πραγματοποιήσει με τρόπο ευχάριστο αλλά και καυστικό.
- ☑ Γράφεται σε τόνο εύθυμο, χαριτωμένο, χιουμοριστικό, κάποτε επικριτικό και δηκτικό, συχνά ειρωνικό, παραινετικό, έμμεσα ή άμεσα διδακτικό και παιδαγωγικό.
- ☑ Το ύφος του συνήθως είναι κοφτό, λιτό, ζωντανό. Στα χρονογραφήματα προτιμάται ο μικροπερίοδος λόγος, η παρατακτική σύνδεση ή το ασύνδετο σχήμα. Έτσι, το ύφος του είναι πολύ κοντά στον προφορικό λόγο. Επίσης, η δραματοποίηση έχει συχνά κυρίαρχο ρόλο. Η γλαφυρότητα και η λιτότητα αποτελούν επίσης σταθερά του γνωρίσματα.